

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ESG

Η βιώσιμη ανάπτυξη μέσα από τις υποδομές και τις κατασκευές

Η μετάβαση της ελληνικής οικονομίας προς την κλιματική ουδετερότητα μέχρι το 2050 στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας απαιτεί μεγάλης κλίμακας επενδύσεις

Ο υφιστάμενος σχεδιασμός υποδομών στην Ελλάδα έχει αδυναμίες, καθώς είναι αποσπασματικός, μπορεί να αφορά μόνο συγκεκριμένους τομείς, ενώ και η υλοποίηση των έργων εξαρτάται από αρμοδιότητες φορέων που συχνά επικαλύπτονται, οδηγώντας σε σημαντικές καθυστερήσεις. Συνολικά οι διαδικασίες σχεδιασμού, ιεράρχησης, υλοποίησης και αξιολόγησης των έργων παρουσιάζουν περιθώρια βελτίωσης, αναφέρει σε πρόσφατη μελέτη του το IOBE.

Ο ΟΟΣΑ έχει αναπτύξει ένα πλαίσιο για την Καλή Διακυβέρνηση των Υποδομών από το στάδιο του στρατηγικού σχεδιασμού έως και την παράδοση των έργων, ώστε να βοηθήσει τους σχεδιαστές πολιτικές στα διαχειρίσιμη της πολιτικές για τις υποδομές (OECD, 2017 και IOBE, 2021). Η ύπαρξη προβλέψιμου ρυθμιστικού πλαισίου για επενδύσεις και ο συντονισμός της πολιτικής υποδομών σε όλα τα επίπεδα διοίκησης, ώστε να έχουν συνοχή οι επενδυτικές αποφάσεις της κεντρικής κυβέρνησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης συμβάλλουν στην αποτελεσματικότητα του σχεδιασμού. Η πολιτική υποδομών πρέπει επίσης να ενσωματώνει αρκετά νωρίς τις απαιτούμενες διαδικασίες διαβούλευσης, αλλά και μηχανισμούς για την αξιολόγηση της

επίδοσης των υποδομών σε όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους. Τέλος, η εξέταση της ανθεκτικότητας των υφιστάμενων υποδομών στην αντιμετώπιση των φυσικών και ανθρωπογενών κινδύνων και η ανάπτυξη σχετικών κατευθυντήριων γραμμών για τις μελλοντικές υποδομές αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο της πολιτικής υποδομών, ειδικά υπό τις συνθήκες ακραίων κλιματικών φαινομένων που παρουσιάζονται πλέον με ολοένα και μεγαλύτερη συχνότητα.

Εργα υποδομής

Στο πλαίσιο αυτό είναι σκόπιμη η σύνταξη Εθνικού Στρατηγικού Σχεδιασμού Υποδομών με προτεραιότητες και εξειδίκευση πόρων χρηματοδότησης για κρίσιμα έργα υποδομής στους τομείς Μεταφορών, Ενέργειας, Επικοινωνιών, Αντιπλημμυρικών Έργων, Αρδευσης, Υδρευσης, Αποβλήτων, Κατοικίας, κ.ά., κατόπιν αναλύσεων των εθνικών στρατηγικών στόχων ανάπτυξης και ενδεδειγμένων αναλύσεων κόστους - οφέλους για υποψήφια έργα υποδομής. Το στρατηγικό σχέδιο θα περιλαμβάνει και ανάλυση των αναγκών σε εργατικό δυναμικό και δεξιότητες και θα επικαιροποιείται τακτικά (π.χ. ανά πενταετία) λαμβάνοντας υπόψη παρατηρήσεις από τον

κατασκευαστικό τομέα. Ένα παρόμοιο πλαίσιο πολιτικής εφαρμόζεται στο Ηνωμένο Βασίλειο, όπου ο Εθνικός Σχεδιασμός Υποδομών και Κατασκευών καθορίζει τις προγραμματισμένες και προβλεπόμενες επενδύσεις σε μεγάλες οικονομικές και κοινωνικές υποδομές για τα επόμενα χρόνια, προσδιορίζει τις απαιτούμενες εργατικό δυναμικό για την υλοποίησή τους, καθώς και έναν κατάλογο των δημοπρασιών που πρόκειται να γίνουν το επόμενο χρονικό διάστημα. Με τον τρόπο αυτό υποστηρίζεται ο κατασκευαστικός τομέας ώστε να λαμβάνει τεκμηριωμένες αποφάσεις επιχειρηματικού σχεδιασμού και να προγραμματίζει τις απαιτούμενες επενδύσεις σε δεξιότητες και βελτίωση της παραγωγικότητας.

Η μετάβαση της ελληνικής οικονομίας προς την κλιματική ουδετερότητα μέχρι το 2050 στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, απαιτεί μεγάλης κλίμακας επενδύσεις. Η χρηματοδότηση αυτών των επενδύσεων θα διευκολυνθεί με τη χρήση πρόσθετων χρηματοοικονομικών κριτηρίων, τα οποία ενσωματώνουν διαστάσεις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και εταιρικής διακυβέρνησης (κριτήρια ή αρχές ESG). Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αξιοποιούν τα κριτήρια ESG σε χρηματοδοτήσεις των απαιτούμενων επενδύσεων σε νέες υποδομές και τεχνολογίες για τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των επιχειρήσεων, αξιολογώντας τους κλιματικούς, περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς κινδύνους κατά τη διαδικασία χρηματοδότησης. Συνεπώς, η διαχείριση των θεμάτων περιβάλλοντος, κοινωνίας και εταιρικής διακυβέρνησης είναι ιδιαίτερα σημαντικά για τη διευκόλυνση της πρόσβασης

των επιχειρήσεων σε επενδυτικά και χρηματοδοτικά κεφάλαια. Τα δυναμικά οφέλη για τις επιχειρήσεις από την υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών με κριτήρια ESG περιλαμβάνουν επίσης τη βελτίωση των περιβαλλοντικών τους επιδόσεων και την αποφυγή τυχόν δυσμενών οικονομικών επιπτώσεων, την ενίσχυση της φήμης τους, την ευκολότερη προσαρμογή στο νομοθετικό πλαίσιο, την ενσωμάτωση των αρχών της κυκλικής οικονομίας και την ενδυνάμωση της συνεργασίας με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη (τοπικές κοινωνίες, πελάτες, επενδυτές, προσωπικό, κ.ά.).

Η αυξανόμενη ζήτηση για πιο βιώσιμα και κοινωνικά υπεύθυνα έργα, επιβάλλει την υιοθέτηση των αρχών ESG από τις εταιρίες του κλάδου των Κατασκευών. Η ενσωμάτωση αυτών των αρχών στις πρακτικές τους θα έχει εκταμιεύσιμες επιπτώσεις, από τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων έως τη βελτίωση των σχέσεων με τους εργαζόμενους και την αύξηση της διαφάνειας. Η επηρώση των αρχών ESG στις κατασκευαστικές εταιρίες αυξάνεται, καθώς ολοένα και περισσότερες εταιρίες αντιλαμβάνονται τα οφέλη τους και επιδιώκουν την αποτελεσματική τους υιοθέτηση. Τα κύρια αντιλαμβανόμενα οφέλη περιλαμβάνουν τη βελτίωση της φήμης, την απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και την επαύξηση της πρόσβασης σε κεφάλαια (KPMG, 2023). Ενδεικτικά, μια κατασκευαστική εταιρεία μπορεί να διαχειριστεί τον περιβαλλοντικό της αντίκτυπο κατά τη διάρκεια της κατασκευαστικής διαδικασίας με διάφορους τρόπους, όπως η εφαρμογή σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων, η χρήση εξοπλισμού και πρακτικών εξοικονόμησης ενέργειας, η χρήση βιώσιμων υλικών, η εφαρμογή μέτρων εξοικονόμησης νερού, η προστασία των φυσικών οικοτόπων και η αντιστάθμιση των εκπομπών άνθρακα. Όσον αφορά τον κοινωνικό τομέα, μια κατασκευαστική εταιρεία μπορεί να εξετάσει τον κοινωνικό αντίκτυπο των έργων που εκτελεί με διάφορους τρόπους, όπως διασφάλιση δίκαιων και ασφαλών πρακτικών εργασίας, αλληλεπίδραση με τις τοπικές κοινότητες, προώθηση της ποικιλομορφίας και της συμπεριληψής, ανταπόδοση στην κοινότητα, κ.ά. Η προσέγγιση στις εταιρικές αναφορές με τη διακυβέρνηση αναφέρεται στα συστήματα και τις διαδικασίες που υπάρχουν για να εξασφαλιστεί η ηθική συμπεριφορά, η διαφάνεια και η αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων. Κάποια παραδείγματα για το πώς μια εταιρεία μπορεί να επιδείξει μια σταθερή προσέγγιση στη διακυβέρνηση στον κλάδο των Κατασκευών είναι οι σαφείς ηθικές κατευθυντήριες γραμμές, η διαφάνεια στις επιχειρηματικές πρακτικές, η εφαρμογή αποτελεσματικών συστημάτων διαχείρισης κινδύνων και η εφαρμογή ισχυρών εσωτερικών ελέγχων. Υπάρχουν αρκετοί τρόποι με τους οποίους μια κατασκευαστική εταιρεία μπορεί να παρακολουθεί και να αναφέρει την απόδοσή της στα θέματα ESG, όπως η σύνταξη εκθέσεων βιωσιμότητας, στις οποίες καταγράφονται με λεπτομέρεια οι ενέργειές της για τη βελτίωση αυτών των πρακτικών, η πιστοποίηση από τρίτους ανεξάρτητους οργανισμούς, η αξιολόγηση ESG από ανεξάρτητους οργανισμούς και η διαφάνεια πληροφοριών σε οικονομικές αναφορές. Τα οφέλη των πρακτικών ESG στις κατασκευαστικές εταιρίες περιλαμβάνουν το βελτιωμένο κύρος/φήμη απέναντι σε ενδιαφερόμενα μέρη, όπως πελάτες, εργαζόμενους, επενδυτές και το κοινό, την αυξημένη αποδοτικότητα (π.χ. μείωση κατανάλωσης ενέργειας, μείωση αποβλήτων), την πρόσβαση σε νέες αγορές, τη βελτιωμένη διαχείριση κινδύνου και τη θετική επίδραση στην κοινωνία. Η εφαρμογή των πρακτικών ESG από τις κατασκευαστικές επιχειρήσεις μπορεί να αντιμετωπίσει διάφορες προκλήσεις, όπως οι επιπλέον δαπάνες και οι υψηλές κεφαλαιακές επενδύσεις που είναι αποδοτικές μακροπρόθεσμα, η έλλειψη εξειδικευμένων γνώσεων, η αντίσταση στην αλλαγή, η έλλειψη σαφούς καθοδήγησης και οι περιορισμένοι πόροι.

SHUTTERSTOCK